

šanja, ki se tičejo ustanavljanja, poslovanja, odtujitve in likvidacije vseh vrst gospodarskih podjetij na ozemlju banovine Hrvatske. S tem je dana hrvatskemu banu nekaka diktatorska oblast na gospodarskem področju. Ta strogi režim je bil radi tega potreben, ker so judje, ki so s svojim kapitalom udeleženi pri teh podjetjih, radi radikalnejših ukrepov proti judovstvu kot finančni sili začeli zadnji čas z likvidacijo nekaterih podjetij, odnosno s prenosom investiranega kapitala v južnejše kraje naše države. Stroga kontrola in povečana oblast banske uprave bo to onemogočila.

Nedovoljeno povišanje cen. V Zagrebu poskušajo razni ljudje izkoristiti sedanji položaj s povišanjem cen tudi neobhodno potrebnim živilom. Tako je tudi, čemur se je treba čuditi, Zveza mlekarških zadrug Gospodarske sloge v Zagrebu povišala do nedovoljene višine ceno mleka. Gospodarska sloga je najvažnejša gospodarska organizacija Hrvatske seljačke stranke. Radi tega povišanja je hrvatska banska uprava odredila aretacijo Ivana Derežiča, ravnatelja Zveze mlekarških zadrug. Ta aretacija je vzbudila v Zagrebu splošno pozornost.

Klevetanje duhovnikov je nekaj, česar naši brumni liberalci ne morejo opustiti. Ljubljansko »Jutro«, glavno glasilo naših JNSarjev, je očitalo dvema gospodoma kaplanoma na Štajerskem, češ da ne izvršujeta svojih glavnih dušnopastirskih dolžnosti do bolnikov in starcev, ki da so zaradi njune dosedanje prezaposlenosti (JNS dopisnik misli na njuno delovanje v krščanskih društvih, ki so liberalcem trn v peti) ostali po velikem delu brez velikonočnih zakramentov. Na tožbo gospodov kaplanov je bil odgovorni urednik »Jutra« obsojen na 2000 din kazni, v primeru njene neizterljivosti na 34 dni zapora, in v plačilo gmotne odškodnine po 600 din za vsakega zasebnega tožilca. Naj si »Jutro« to obsodbo vtakne za klobuk kot pušelje. In ta pušelje mu bo služil kot najboljšo priporočilo njegovih neprestanih teženj po koncentraciji vseh narodnih sil in hkrati kot najboljšo jamstvo, da se bodo te njegove sebične težnje kakor doslej tudi v bodoče končale z neuspehom. S klevetanjem duhovnikov se ne dela za narodno slogo.

JNS pošilja v svet SOS klice (klice takih, ki so v nevarnosti potopljenja ter kličejo: Rešite naše duše!). Najboljše rešenje za JNS bi bilo, če bi bila sprejeta v vlado. Toda tak klic je doslej bil brezuspešen ter bo tak ostal tudi v bodoče. Zagrizeni centralisti in hegemonisti (pristaši nadvlade) ne spadajo v vlado

Ali Vam je vseeno, če ima Vaš sosed slab ali protiverski časopis? Da se njegovi otroci zastrupljajo s čitanjem opolzkih podlistkov?

Doživljaj ruskega carja, Car Nikolaj I. je pri pregledovanju kadetskega oddelka opazil na desnem krilu kadeta Kučkovaškega, ki je bil močnejši in višje rasti od njega. Car je vprašal kadeta: »Kako ste se drznili prerasti svojega vladarja?« Mladenec pa ni bil samo orjak, marveč tudi drznež in bistre glave, ter je odvrnil: »To je krivda Vašega Veličanstva.« Nikolaj I. se je namršil nad drznostjo: »Kaj si rekel? Moja krivda?« »Da, Veličanstvo, v službi Vašega Veličanstva nas tako dobro hranijo, da ni mogoče, da bi človek ne raste!« Car je bil navdušen nad tem odgovorom. Obrnil se je k po veljniku oddelka in ga pohvalil, da tako dobro vzgaja častniški naraščaj, Kučkovaškega pa je

Junak divjine

Ameriški roman

17

»Nard, pusti samokres! Tisočkrat sem ti že povedal: živino krasti ni težko. Roger ima prav!«

Orloga Narda ni maral in ga je ob vsaki priliki zbadal. Nard je bil vodja živinskih tatov, Orloga pa vodja izbranih fantov ali po njegovem nazivu »neusmiljenih mož«. Tako je moral z Nardom deliti voditeljsko službo. Da bi zakril nejevoljo, ki jo je zaradi tega čutil, je rad kazal, da živinskih tatov ne smatra za sebi enake ljudi.

»Orloga, dobro kupčijo bi imel zate,« se je Roger obrnil k Orlogi.

Stari lopov ga je radovedno pogledal.

»Kakšno?«

»Tisoč dolarjev,« je pomežiknil Asplet. Za trenutek je utihnil, potem pa nadaljeval: »Gre za Marijo Linscott, ki sem jo bil prej omenil.«

Stari Orloga ga je vprašujoče gledal. Nard, ki je vedel, da je mogoče dobiti Orlogo samo za dobičkanosne stvari, je posmehljivo pripomnil:

»Samó eno dekle boš moral spraviti s pota. Ta posel je kakor nalašč zate.«

Kadar kupujete kožno kremo...

mislite na to, da samo NIVEA vsebuje okrepevalno sredstvo za kožo EUCE-RIT. Zato se NIVEA ne da nadomeščati ali primerjati s kako drugo kremo. NIVEA prodira globoko v kožne luknjice in krepi kožno staničevje. Zato Vam ostane koža zdrava, nežna in bela kljub mrzliemu in vlažnemu vremenu.

narodnega sporazuma. Ker torej politični voditelji JNS ne morejo rešiti stranke, bi jo naj rešila »napredna« mladina. V Ljubljani je izšel nek »program« napredne mladine, ki kliče k »združitvi vseh pozitivnih sil med Slovenci, Hrvati in Srbi v skupno politično formacijo«. Torej koncentracija! Ker so se neprestani napori voditeljev JNS, da bi sebe in svojo stran-

ko skoncentrirali v vlado, izjalovili, bi se naj ta koncentracija zgodila od spodaj. Težnja pa je ista, to je, od spodaj navzgor v vlado! Zato bo tudi ta poskus, da bi se napredna stvar (bolje rečeno: liberalna, laži-svobodomiselna stvar) v Sloveniji rešila poloma, prav tako propadel, kakor vsi prejšnji JNSarski poskusi.

Martinova nedelja in nova bogoslovnica v Mariboru

Martinova nedelja, ki velja v lavantinski škofiji že celih 12 let za nedeljo dinarske zbirke za novo bogoslovnico, se praznuje letos še pred godom sv. Martina, in sicer 10. novembra. Ko se cenjeno občinstvo opozarja na ta dan, se pripominja, da je geslo Martinove dinarske zbirke, naj vsak član lavantinske škofije in apostolske administracije daruje na Martinovo nedeljo vsaj en dinar za novi dom lavantinskih bogoslovcev. Družine se morejo za vse svoje člane odkupiti, če prispevajo v mariborski bogoslovni sklad najmanj 10 din. Martinovo dinarsko zbirko vodijo po župnijah č. g. dušni pastirji s pomočjo katoliških organizacij. Prihodnje leto je v načrtu izvršitev del v notranjosti zgradbe ter notranja oprema

bogoslovnice. Stroški za ta dela za mnogo presegajo izdatke za surovo zgradbo, ki je veljala štiri in pol milijona dinarjev. Vzajemnost in edinost premore in zmaga tudi finančne ovire, naj bi se vzajemnost vseh slojev pokazala tudi pri Martinovi dinarski zbirki. Bog pa, ki na skrivnem vidi, naj povrne vsakemu njegov dar z obilnim blagoslovom.

Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi zaprte prav odlično odvaža naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otroci.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

Orloga ga je jezno pogledal. Potem pa se je vprašujoče ozrl v Rogerja. Ker je iz njegovega molka sklepal, da je Nard pravo zadel, je odgovoril:

»Roger, iz tega ne bo nič. Nisem deklinski tat. Ne, ne, o tem ni govora!«

Asplet se je obrnil k Nardu in hladnokrvno, ko da gre za živinsko kupčijo, rekel:

»Dva tisoč dolarjev!«

Nard je odkimal.

»Niti za tri tisoč ne. Meni je sicer vseeno, ali kradem dekleta ali krave, toda zaslužiti hočem.«

Asplet je skomignil.

»Škoda.«

Čez čas je dodal:

»Sicer pa je ta deklica izvoljenka Erika Folkmana.«

»To je pa drugo!« je vzkliknil Nard. »Zdaj bo prilika za maščevanje. Daj štiri tisoč dolarjev in povej, kaj naj storim z njo.«

»Zakaj ti je dekle na poti?« se je oglasil Orloga.

Roger je molče skomignil.

»Če se prav spominjam,« je nadaljeval Orloga, »sem nekje slišal, da je Linscottova v zvezi s tvojim novim posestvom. Ali je to resnično?«

»Da,« je prikimal Roger. »Trdi, da je ona prava lastnica Rajskega dola.«

Novice iz domačih krajev

G. ban pri zaključku kmetijsko-gospodinjске šole v Svečini. G. ban se je v spremstvu načelnika kmetijskega oddelka g. inž. Podgornika in tajnika g. dr. Antona Kovačiča, katerim se je v Mariboru pridružil še tajnik JRZ g. Marko Krajnc, udeležil zaključka kmetijsko-gospodinjске šole v Svečini 30. oktobra. Vodstvo šole in gojenke so g. banu priredile prigraden sprejem. Svečinski g. župnik Babšek je v šolski kapeli daroval slovesno sv. mašo, med katero so gojenke izbrano prepevale. Takoj po sv. maši je v veliki predavalnici g. ban osebno razdelil dekletom spričevala. Nad polovico gojenk je dovršilo šolo z odličnim uspehom, ostale pa s prav dobrim. Učni uspeh kaže, da jemljejo dekleta resno to šolo za življenje in da je zavod pod vodstvom agilne sestre Lidvine res na višku. Po izročitvi spričeval je g. ban imel na dekleta lep nagovor, v katerem je poudarjal ljubezen do zemlje in kmečkega življenja. Nazaj grede si je g. ban ogledal še posestvo v Lepem dolu, katerega je kupil Prizad, da na njem organizira Zavod za pospeševanje pešcastega sadja. V Mariboru je g. ban zvečer obiskal še banovinsko Vinarsko in sadjarsko šolo, nakar se je vrnil v Ljubljano.

Sneg je povzročil veliko škodo. Sneg, ki je zapadel pretekli torek in v noči na sredo, je povzročil veliko škodo, ki je najbolj občutna na sadnem drevju. Listje je radi letošnjega vremena, ki je rast zavleklo, bilo še povsod na drevju. Mokri in težki sneg se je radi tega toliko lažje lepil na drevje ter ga lomil. Pri tem so trpela posebno mlada drevesa, ki so v bujni rasti in katerih les je bolj krhek. Nekateri sadjarji so drevje sicer pridno otresali, toda vsa pridnost v večini primerov ni pomagala, ker se je vejevje polomilo prej, preden je sadjar utegnil priti do drevesa. Radi tega sedaj, ko sneg kopni, izgledajo sadovnjaki, kot bi jih bil opustošil silen vihar. Poškodovano drevje bo treba pomladiti, da bo dobilo vsaj nekaj pravilne oblike, ki je radi polomljenih vrhov in vej močno pokvarjena.

Orožnik otel kolesarja iz Drave. Pri brodu iz Selnice proti Rušam se je zgodila v minulem tednu proti večeru nesreča, ki bi bila skoraj tirljala mlado življenje. Na brodu je bilo kakih 20 ljudi, ki so se vračali od večernega vlaka. Brod je bil oddaljen od brega že do dva metra, ko se je pripeljal s kolesom 17 letni Rudolf Pungrl z Janževe gore. Kljub luči na kolesu je prezrl, da je brod že na poti po Dravi in je zapeljal s kolesom v Dravo. Selniški orožniški podnadrednik Vinko Jagodič je

imel toliko duhaprisotnosti, da je pograbil v zadnjem hipu kolesarja za suknjo in ga je s pomočjo tovariša s kolesom vred rešil iz Drave, ki bi ga bila sigurno odnesla, ker je ravno na tistem mestu globoka in deroča.

Velika vremenska nesreča. Iz Ljutomera poročajo: Že vse leto sem nas obiskujejo različne vremenske nepravilnosti. Najpogostejši je dež, za njim povodenj. Že šestkrat je letos ščavnica prestopila strugo in se razlila po polju ter naredila ogromno škodo. Radi dežja se je kmet vse leto moral skoraj boriti, da je lahko pravočasno pripravil svoje pridelke. Toda ni še utegnil spraviti ajde, potrgati vse koruze, posejati ozimino, ko ga je v noči na 28. oktober prehitel sneg. Nič ni tožil kmet; mislil je pač, da bo že čez dan skopnel. Toda žal... V torek zjutraj je znova pričelo snežiti in je snežilo ves dan in vso noč ter še v sredo dopoldne. Razumljivo je, da je potem takem padlo veliko snega, ki je naredil ogromno škodo na drevju. V sredo zjutraj so sadovnjaki izgledali vsi razdejani. Veje polomljene, drevesa pripognjena, nekatera s korenjem izruta. Tudi v gozdu slika ni bila lepša. Tudi tam je sneg pustil svoje sledove. Škoda, ki jo je naredil ta preročno zapadli sneg, gre v živo. Sedaj pa se vreme še noče izboljšati, da bi nadaljevali s prekinjenim delom, kajti ga je še veliko. Ni še posejano, repa je še na polju. listje v gozdu in tudi drv še ni. Le ena misel blodi kmetu po glavi: pošnja na Vsemogočnega, da bi se usmili trpina kmeta in dal lepo vreme, da bi si lahko spravil vsaj najpotrebnejše ter se tako vsaj za silo osigural pred dolgo, mrzlo zimo...

Obstreljen. V ponedeljek, 28. oktobra, se je g. Ficko Ignac, gostilničar iz Kamenščaka, podal na lov. V gozdu je zagledal nekega moškega, ki se mu je zdel sumljiv; prepričan je bil, da ima pred seboj divjega lovca, zato ga je pozval, naj obstane. Ker se pozvani na klic ni ustavil, je lovec ustrelil. Obstreljeni je Anton Gregorinčič, posestniški sin iz Kamenščaka, ki je šel v gozd nabirat brezja za metle. Z nad 50 šibrami v telesu so ga močno ranjenega prepeljali v bolnišnico v Murski Soboti. Gregorinčičevo stanje je resno.

Padel z lestve in se ubil. V Dêsincih pri Ptujju je padel 23 letni pri posestniku Čehu uslužbeni hlapec Franc Waldhauser z lestve. Pri padcu je priletel tako nesrečno z glavo na tlak, da je obležal mrtev.

Vaš sosed nima nobenega časopisa. Kaj boste storili?

Smrt zaradi poparjenja. Pred kratkim se je v Gornji Lendavi v Prekmurju zgodila nesreča, ki je zahtevala življenje 16 mesecev starega otroka Kočar Antona. Imenovani se je v kuhinji igral ter je hotel splezati s stola na mizo, pri čemer pa se je stol prevrnil. Da bi dečka obvarovala pred padcem, je skočila k njemu 12 letna deklica, ki je bila v kuhinji. Pri tem pa je imela nesrečo ter je otroka poparila s kropom. Radi dobljenih opeklin po telesu je otrok v kljub zdravniški pomoči umrl. Nesrečna smrt se je zgodila v času, ko je mati ležala v porodniški postelji, a oče se je nahajal na orožnih vajah.

Roko si je zlomila. Amalija Krajnc, 36 letna služkinja pri posestniku Urlepu v Breznici, občina Laporje, doma iz Hošnice v isti občini, je 26. oktobra šla v temi iz podstrešja po stopnicah. Ker ji je pred 14 dnevi slamoreznica poškodovala tri prste na roki, se je z obvezano roko bolj težko gibala in je na stopnicah padla. Pri padcu si je zlomila roko. Ponesrečenka se zdravi v mariborski bolnišnici.

Mojster po nesreči ustrelil pomočnika. Mesar in gostilničar Alojzij Cimperman na Polzeli je sedel v družbi svojega 36 letnega mesarskega pomočnika Antona Bratea v svoji gostilni. Igrala sta se s samokresom, ki se je v mojstrovih roki sprožil in krogla je zadela pomočnika v prsi. Zgrudil se je in na mestu umrl. Vsega obupanega mojstra so orožniki izročili sodišču, ki zadevo sedaj preiskuje.

Lobanjo mu je natrlo. V Senovem pri Rajhenburgu je delavec Novak Pavel prišel z glavno med stojko in Diesel motor. Odtrgalo mu je levo uho in natrlo lobanjo. Nezavestnega so odpeljali v brežiško bolnišnico in je v življenjski nevarnosti.

V božjastnem napadu se zadušila. Pri inženirju Jancu v Gajevi ulici v Ljubljani je služila božjastna 23 letna Pepca Bratkovičeva iz št. Jerneja na Doleniskem. V nočnem božjastnem napadu je padla z obrazom na posteljo in se je zadušila v blazinah.

Tudi vrana je velik škodljivec. Kot star naročnik »Slov. gospodarja« sem bral že mnogo vsakovrstnih pritožb zoper poljskega škodljivca zajca. Da, milijonska je škoda, ki jo zakrivi ta dolgoouhež širom Slovenije. A imamo še eno črnuho, o kateri pač nikdo ne zine besede, čeprav nam požre na vagon koruze. To je vrana. Leta 1938. smo dali potom občine zastupiti jajca, katere smo nastavili vranam, ki so pipale koruzo brez usmiljenja. Uspeh je bil zadovoljiv. Vse leto ni bilo videti niti ene vrane in tudi v jesen je dozorela brez obiska črnih kožuhačev. Ker pa sosedna občina ni storila tega, so se naslednje leto spet naselile in valile pri nas. Dobimo zopet jajca, jih nastava-

»Če ima za svojo trditve dokaze, potem njena odstranitev ne bo dosti pomagala, ker se bodo oglasili drugi,« je menil Orloga.

»Nima dokazov,« je odgovoril Roger. »Sicer pa prepusti vse meni! Jaz že vem, kaj delam.«

Nato se je obrnil k Nardu.

»Torej štiri tisoč dolarjev!«

Udarila sta in tako sklenila dogovor.

Anita je prižgala cigaro, katero ji je bil ponudil Roger. V Nardovih očeh je žarela ljubosumnost. Orloga je to opazil in je hotel obrniti njegovo pozornost v drugo smer.

»Takemu potepuhu, kakor je Folkman, ki je osramotil mojo hčer, bi mirno prestrelil bučo iz kakega grma, tako da potem ne bi več mogel vznemirjati ljudi.«

»Tudi on bo prišel na vrsto!« je zagodel Nard. »Pri drugem srečanju mi ne bo ušel, na to stavim glavo.«

»No, no, le počasi,« je šalivo odvrnil Orloga, »drugače boš morda prehitro ob glavo! Folkman velja za največjega junaka divjine in je dozdej še vsakega svojega nasprotnika krvavo odpravil.«

»Junak gor, junak dol!« je zaničljivo dejal Nard.

»Z menoj se ne bo igral.«

Roger je bil nestrpen zaradi praznega prerekanja. Nejevoljno je zamahnil z roko in rekel:

»Kaj bosta mlatila prazno slamo! Dejanja bodo pokazala, kdo je večji junak. Zdej pa se vrnimo k stvari!«

Orloga je vstal in šel iz kolibe. Ker stvar zanj ni pomenila dobička, se ni zanimal zanjo.

Po njegovem odhodu je Roger začel:

»Marija Linscott je prava lastnica Rajskega dola. Tvoji možje niso govorili o tem?«

Nard je hlinil brezbriznost. Malomarno je odgovoril:

»Ne. Tudi za povod pretepa niso vedeli. Kar slepo so se odzvali tvojemu namigu... Dekle je torej pravi dedič? Potem ti lahko greš k vragu!«

»Ha, ha, ha!« se je zarežal Roger. »Niti na misel mi ne pride!«

Anita je dvignila glavo, pogledala Rogerja in zbadljivo vprašala:

»Ali je lepa?«

»Lepa,« je prikimal Roger. »In je Erikova ljubica.«

»To si že enkrat povedal,« je zasikal Nard. »Kaj se naj zgodi z njo?«

»O tem bova še govorila. Prva tvoja naloga bo, da jo boš opazoval in mi sporočil, ko bo odjezdila iz mesta. Na Oblačno goro hoče iti. Mi ji bomo sledili.«

Nard je malomarno zamahnil, kakor da bi hotel s tem izraziti, da stvar ni nič posebnega.

Roger je razumel njegovo kretnjo in resno dejal:

»Nard, delo ne bo tako lahko, kakor misliš. Več mož bova potrebovala. Ta ženska je odločna in je gotovo, da bo streljala v nevarnosti. Zberi nekaj mož! Jaz bom šel

takoj ukazal premestiti v gardni polk.

Zračna vojna je zelo draga. Angleški strokovnjak major Ericson je mnenja, da so izgube v zračni vojni vsak mesec stoodstotne; to se pravi, država, ki hoče imeti 4000 letal, mora vsak mesec napraviti toliko novih. Dobro lovsko letalo stane povprečno 2 milijona dinarjev, moderno izvidniško letalo pa 3 milijone dinarjev. Povprečni bombnik stanejo 5 do 6 milijonov dinarjev, letelce trdnjave, kakor jih izdelujejo v USA, pa 10 milijonov dinarjev. Anglija je imela lani za vzdrževanje letalstva v proračunu vsoto 50 milijard dinarjev. Od tega je uporabila za nabavo novih letal 20 milijard. Letošnji proračun je trikrat večji od lanskega.

vimo, a niti ene crknjene vrane ni bilo najti. Tako je bilo tudi letos. Premišljujemo, so li jajca sploh bila zastrupljena? 50—60 jajc iz naše vasi se nabere v ta namen, da bi potem zastrupljena spravila v kraj požrešno žival, ki ni nikdar v korist, temveč samo v škodo. Spomladi vsako koruzo če že ne popolnoma izdere, pa pritruga, da zastane v rasti za 14 dni, največ pa izkoplje semensko zrno in ga požre. Tako je potem njiva, na kateri bi se lahko pridelalo 20—30 škafov koruze, prazna, da, če bi ne bilo na njej fižola in buč, ni vredno, da bi jo sploh okopavali. Pa pride jesen, pa zopet privre krdele, ki čestokrat šteje večje število, kot je pa koruznih stebel, ki so še ostali od spomladanske pojedinje. Niso povsod kraji za vrane, a pri nas jih lahko našteje spomladi in jeseni po njivah in travnikih od 25 do 40 v eni skupini. Gorje, če se vsujejo v vinograd! Naredijo huje kot cigani. Spomladi sem posejal tri kose s koruzo. Bilo bi je lahko najmanj 50—60 škafov, a kaj, še pet škafov ne bo. In kdo je kriv? Ne deževje — vrane! In to leto za letom, pa ne samo pri meni, temveč je vsa okolica bičana po tej živali. Ali bi se dobil kje strup za vrane, sedaj pozimi, ko so lačne, in bi žrle vse, če bi se navozil gnoj na kupe po njivah in travnikih, pa bi se jim namešalo ob času kolin med razne svinjske odpadke, kot čreva in podobno. Pa da bi ta reč bila vsaj od občine zaukazana, pa bi se z združenimi močmi več doseglo, kot pa potem z jamranjem in kletvijo. Jaz sem jim neko zimo namešal med čreva, katera sem drobno narezal, strup za podgane, nastavlil doma na dvorišču, psa, mačke in perutnino pa zaprl. Ni minulo pol ure in cirkus se je začel. Vrane so žrle s slastjo, druga drugo odganjale, samo da bi več dobila. Blizu je lesnika. Nasedale so se na njej, toda obstanka jim ni bilo; druga za drugo so pocepale v sneg. Vseh skupaj sem jih naštel 17 pod drevesom, 4 pa kak meter proč. Torej bi bilo dobro, posvetiti jim skrb v širšem obsegu s primernim strupom. — H. J.

Meljski plazovi — važno vprašanje. Zadnje skrajno slabo vreme pospešuje plazove v Melju pri Mariboru tako, kakoru še menda nikdar. Cesta Maribor-Sv. Peter-Slov. gorice je že delj časa zaprta in zopet drčijo na cesto z višine Meljskega hriba ogromne količine laporja, blata in kamenja. Nevarnost za pešce, ki še skušajo priti čez nevarne plazove, je velika. Tu se bo moralo nekaj zgoditi! Najbolje bo stene Meljskega hriba zasaditi z akacijami in vrbjem. Kakor je pisec teh vrst videl na sličnem velikem bregu nekje drugod, tako bi se dalo tudi naše Melje lepo urediti s tako zvanimi »stopami«, ki bi se napravile vsakih pet ali deset metrov v steno. Tiste stope bi se uredile z zabijanjem akacijevih ali vrbovih

stebrov v steno plazovite strmine, in ta stopa bi se naj preplela zopet z vrbjem, ki bi zarastlo in tako napravilo v razdalji 5—10 m zavor za plazovje. V teku par let bi se dalo na ta način preprečiti nadaljnje plazovje. To ne bi stalo mnogo. Na kako betonsko zgradbo, ki bi zadrževala plazovje, pa ni misliti, ker ni denarja.

Veliko novo poslopje v Celju. V Celju je začela ljubljanska tvrdka z gradnjo novega poslopja, kojega stroški so predvideni na 2,750.000 din. Osrednji urad za zavarovanje delavcev (OUZD) bo zgradil enonadstropno vogalno stavbo, na katero bodo pozidali po dogovoru z mestno občino po desetih letih še drugo nadstropje. Novo poslopje bo iz železobetona in eno najmodernejših, kar jih je bilo od omenjenega urada zgrajenih v raznih krajih Slovenije. Poslopje bo imelo sedem oddelkov za razne bolezni. Med temi bo tudi oddelk za zdravljenje jetike, rentgenološki oddelk, oddelk za bolezni oči, ušes, nosa, grla in zob. Urejeno bo tudi kopališče. V kletnih prostorih starega poslopja bo zgrajeno zaklonišče za 50 do 100 ljudi.

Požari

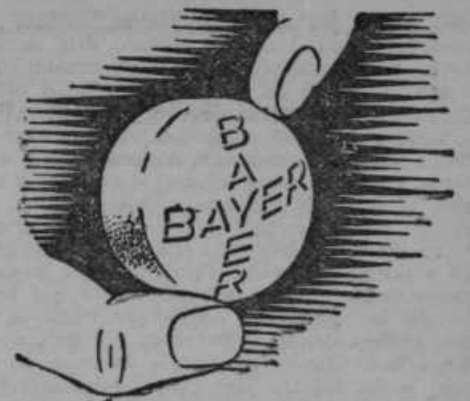
Zaradi kratkega stika, ko se je pretrgal električni vod radi teže snega, je nastal ogenj v gospodarskem poslopiju gostilničarja Rozmana v Stražišču pri Kranju. Ogenj je uničil znaten del pred sedmimi leti postavljene stavbe in vse seno. Gasilci so rešili več strojev. Tretjina gospodarskega poslopja, ki je bila zavarovana s požarnim zidom, je ostala nepoškodovana. Zavarovalnina znaša 50.000 din, seno pa je bilo posebej zavarovano za 10.000 din, smatrajo pa, da je povzročena škoda mnogo večja.

Pred dnevi je začela greti v Krajni v Prekmurju pri posestniku Bagari Francu oslica stame, ki je bila vredna okrog 2000 din. Ogenj je nastal radi nerodnosti domačega sina.

Nevarna vlomilca pobegnila iz mariborske kaznilnice. Od dela v Meljskem dvoru v Mariboru sta pobegnila 35 letni Vinko Kocjan iz Cigelnice in 31 letni Ignac Kranjc iz Gor. Korene pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Kocjan je bil obsojen letošnjo pomlad na dve, Kranjc pa na tri in pol leta težke ječe. Oba begunca sta nevarna tatova in vlomilca. — Kocjana so prijeli barbarski orožniki pri njegovi materi, kamor se je bil zatekel po pobege, in so ga oddali v mariborsko kaznilnico. Kranjc je odšel po Kocjanovi izpovedi v smeri proti Koreni in ga še iščejo.

Vlom na Fall. Pri slabem vremenu je bilo zvečer vlomljeno od neznanca v spalnico trgovca in gostilničarja Grahorja na Fall. Vlomilec je odne-

Ali si upate pridobiti »Slovenskemu gospodarju« vsaj enega novega naročnika?

Usakdo ve
da je

ASPIRIN

sredstvo proti hripi in prehladu,
Pri kupovanju treba paziti, da je
vsak zavitek in vsaka posamezna
tableta obeležena z „Bayer“-jevim križem. Nikoli
ne pozabite, da Aspirina brez
„Bayer“-jevega križa ni!

Opisno rrp. pod št. br. 7257 od 23. marca 1940.

sel 6000 din vredno zlato uro z verižico in ženino ročno torbico z manjšim zneskom. Vlomilec in tat je naslonil lestvo k oknu, iz katerega je izbil šipo in je bosonog prebrskal omare.

Za 8000 din bencina je bilo ukradenega šoferju Radetu Kokošaku v Ptujju. Storitve policija še nima.

Fantovski pretep. Prejšnji teden zvečer se je v Murski Soboti spoprijela skupina osmih fantov, štirje so bili iz Sobote, štirje pa iz Rakičana. Na spopad so bili dobro pripravljeni, ker so bili vsi oboroženi s koli in noži. Končni rezultat njihovega krvavega obračuna je bil ta, da so dva junaka morali spraviti v bolnišnico, a tudi ostali so dobili vidne spomine, ki bodo precej časa kazili njihovo lepoto. Medsebojni obračun so imeli večinoma starejši mladoletniki.

Tatvina žita. Mlinar in posestnik Lukač Jožef iz Bakovcev v Prekmurju je že dalj časa opažal, da mu nekdo stalno odnaša iz skladišča rž, pšenico ter otrobe. Od spomladi do oktobra mu je tako zmanjkalo okrog 1500 kg žita in otrobov. Dne 16. oktobra pa je bila gospodarju sreča naklonjena ter je pri tem nečednem delu zalotil svojega hlapca in še nekega drugega mladoletnika. Sicer je že gospodar prej opažal, da njegov hlapec stalno nekaj nosi k sosedu, ki je tudi osum-

13.

še občutnejša je uporaba bencina. Lovsko letalo porabi za 1 km leta 1 kg bencina, bombnik 2 kg na 1 km. Za zračni napad 100 bombnikov, ki prelete 500 km, je tedaj že treba 100 ton bencina. — Dragoceno za letalstvo je izvežbano osebje. — Za 4000 letal stanejo pogonski material, bombe, strojnice, topovi in izvežbanost pilotov blizu 7½ milijarde dinarjev na mesec. — Letala se lahko stalno obnavljajo in dobavljajo nova, ni pa tako lahko nadoknaditi izgube izvežbanih pilotov.

Dober odgovor. Slovitemu raziskovalcu Afrike Wissmannu je neka ženska v družbi pokazala baje dragoceno ogrlico iz slonovine. Učenjak naj bi določil njeno vrednost. Ogljedal si jo je natančno, potem je

z vami in v vsem se boste ravnali po mojih ukazih. Zdaj veš vse in pojdi na delo!»

S tem je bil razgovor končan. Nard je odšel, da bi pripravil potrebno.

Po Nardovem odhodu se je Roger obrnil k Aniti in ji smehljaje dejal:

»Deklica moja, nekaj sem ti prinesel!«

Pri tem ji je dal krvavordečo svilen roto. Anita jo je vsa srečna prevzela in si jo dala okrog vratu. Roger je stopil k njej in jo poljubil. Anita ga je objela in mu vrnila poljub.

Roger jo je nato pogledal in mirno rekel:

»Anita, upam, da se z ozirom na ono dekle lahko zanesem nate.«

Anita ga je ostro pogledala in vprašala:

»Kake namene imaš z njo? Ali se hočeš zaljubiti vanjo? Potem ti gorje!«

»Neumnost!« je odvrnil Asplet. »Za nekaj časa mora izginiti, to je vse. Stavim tisoč proti enemu, da bo tudi Erik Folkman nastopil, ko se bo ples začel. Tudi on bo moral izginiti — a on za vedno...«

Asplet je zapustil kolibo. Anita je gledala za njim. Njene oči so žarele od želje, da bi se čimprej maščevala nad Erikom.

Marija je bila na potu proti Oblačni gori. Priganjala je mezga, na katerem je jezdila, k hitri hoji ter se je od časa do časa ozrla nazaj, da bi videla, če ji v redu sledijo mežgi, ki so nosili prtljago. Pri pripravah ji je bil pomagal stari Garnett, ki je bil svojčas znan kot velik sovražnik žensk. Najprej si je bil na vse načine prizadeval, da bi jo pregovoril. Ko je Marija poizvedovala pri njem, kje bi mogla kupiti mezge za pot na Oblačno goro, jo je z nekim strahom rotil, naj ne silij v gotovo smrt. Zgovorno ji je slikal nevarnosti, ki jo čakajo na potu. Marija mu je smehljaje in z nekim netrazumljivim zaupanjem odgovarjala. Nazadnje mu je prepričevalno rekla: »Ne skrbite zame! Saj bo Bog moj vodnik in zaščitnik! Trdno zaupam vanj!« Ta odgovor je Garnetta razorožil. Dasi je bil dvomljiv, ga je Marijin odgovor tako prevzel, da ni našel besed za odgovor. Nehote je začel misliti na to, da bo morda res Bog sam vzel v varstvo ubogo deklico, ki se bori za pravično stvar proti brezvestnemu zločincu.

Odvedel je Marijo k nekemu živinorejcu, pri katerem je mogla kupiti vse, kar je potrebovala. Sam je bil navzoč pri kupčiji, ker je poznal živinorejce in živinske prekupčevalce ter je sumil, da bo morala Marija dvakrat preplačati mezge, če jih bo sama kupovala.

Do večera je Marija nakupila vse, kar je bilo po-

ljen, da je pri tatvini sodeloval. Tatvine se je udeleževal tudi Lukačev vajenec. Žito so v večjih ali manjših količinah prodajali raznim ljudem. Svojo krivdo so že deloma priznali. Za tatvinsko dejanje se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

Vlom v Podsredi pojasnen. Zadržani smo poročali o vlomu, v stanovanju Moškon Marije v Vojškem. Orožnikoma iz Senovega, naredniku g. Josipu Hrovatiču in kaplarju g. Bjegoviču Iso, se je še isti dan posrečilo izslediti vlomilca Pečnika Pavla, rojenega leta 1921 v Zagrebu in pristojnega v občino Podsreda. Pečnik ima na vesti tudi razne druge vlomne tatvine in rope, pri katerih je imel dobro izvirjene pomočnike. Tolpa je imela zelo obširen delokrog. Orožniki iz Brezic so se že dolgo časa trudili, da izsledijo Pečnika, ki se je znal vedno spretno izmuzniti vsem nastavljenim pastem. Pečnik je nekatere vlomne hladnokrvno in odkrito priznal. Priznal je, da je vlomil v Silovcu pri Leopoldu Balas, viničarju, in mu ukradel nove hlače in 360 din. Petan Mariji iz Sromelje je odnesel 2 kg masti in 150 din vreden površnik; sodeloval je tudi pri vlomu v trgovino Franca Suša v Sromljah, kjer so vlomilci odnesli za šest tisoč dinarjev blaga. Orožnikom se je posrečilo najti precej ukradenega blaga in okrog 1500 din gotovine. Vlomilca kakor tudi njegovega tovariša so aretirali v poslopju gostilne Ivana Bogoviča v Brezicah, ukradeno blago pa so našli v Bogovičevi zidnici v Sromljah. Ljudstvo si je globoko ožaložilo, ko je zvedelo o aretaciji. Vsa čast orožništvu, ki je bilo noč in dan na delu in v najslabšem vremenu zasledovalo in izsledilo vlomilce.

Huda telesna poškodba. V Rečici pri Laškem je prošla žena rudarja Martina Brečka 31 letnega posestnikovega sina Konrada Kozovince iz Rečice, da bi šel po njenega moža. Ko sta se vrnila oba do Brečka, je ta napadel v jezi z nožem Kozovince. Dvakrat ga je zabodel v hrbet in ga je še pobil s topim predmetom do nezavesti. Kozovince so odpeljali s hudimi poškodbami v bolnišnico, Brečka pa so orožniki zaprli.

Zalosten obračun. 20 letni Ivan Jurglič iz Gornjih Jesenic pri St. Rupertu na Dolenjskem je bil zaposlen v Benkovi tovarni mesnih izdelkov v M. Soboti kot mesarski pomočnik. Pri kosilu 26. oktobra se je sporekel s svojim tovarišem Blažem Bertetičem, doma iz Drobčevca v križevskem okraju na Hrvaškem. Med prepričoma sta razbila krožnik in 200 din vredno ogledalo. Bertetiču je bila služba z istim dnem odpovedana in pri izplačilu mu je blagajničarka za ogledalo odtegnila 100 din. Poklican je bil v pisarno tudi Jurglič, da se poravnata in da plača ostalo polovico škode. V pisarni sta se mirno poravnata in odšla, na dvorišču sta se pa ustavila in ponovno začela prepir. Jurglič je Bertetiča najprej pahnil od sebe, ta se je pa pogal proti njemu in ga zabodel z mesarskim nožem naravnost v srce. Smrtno ranjeni Jurglič je še napravil 35 korakov, nakar se je zgrudil ter med prevozom v bolnišnico umrl. Bertetič je po dejanju pobežnil, vendar so ga orožniki že prišli. Izpovedal je, da je imel z Jurgličem sovraštvo zaradi nekega dekleta.

Skrbite, da ne bo hiše v vaši vasi, katere ne bi imela »Slovenskega gospodarja«!

trebno za pot na Oblačno goro. Noč je še prebila v gostilni.

Za Garnetta je to bila po dolgih letih prva noč, ko ni mogel spati. Tuhtal je in tuhtal, delal načrte drugega za drugim. Z nobenim ni bil zadovoljen, ker se je vsak končal z ugotovitvijo, da je pot za Marijo smrtno nevarna. Nazadnje je sklenil, da bo sam spremljal pogumno deklico, četudi bo medtem gostilna šla na nič. Toda naslednjega jutra se je vse prevrnilo: Marija je odločno odklonila njegovo spremstvo. Točno ob štirih je odrinila s tremi mežji. Gostilničar jo je prosil, naj vsaj puško vzame s seboj. Marija jo je odklonila, češ da ima samokres, ki ji bo zadostoval. Garnett je molče zrl za njo, dokler ni izginila za ovinkom...

Marija si je delala manj skrbi kakor Garnett in Erik. Garnettova slika je že izginila izpred njenih oči. Pač pa jo je Erikova trdovratno spremljala. Marija je nejevoljno ugotovila, da se njene misli nenehoma vračajo k Eriku. Kot gostilniškega pretepača in ženskarja si ga je predstavljala in si z zagrenjenostjo dopovedovala, da je najbrž spet v kaki ženski družbi. Od časa do časa pa se je v njenem srcu vzbudil dvom in se je med obsodbo vsiljevalo vprašanje, ali je Erik res tak, kakor so ji ga naslikali. Priznati si je morala, da je o njem največ pripovedoval Roger, ki je Erikov nasprotnik, in je gotovo pretiraval. Od drugih je le kaj malega slišala. A kdo ve, če posredno tudi to ni izviralo od Aspleta? Bodi

»Slov. gospodar« opozarjal kmalu po prevratu na olje iz tobaka

(Prebivalci na Ptujskem polju so nekaj let po prevratu že pridobivali okusno olje iz tobaknega semena)

Poročilo »Slovenca« o pridobivanju olja iz tobaka

»Slovenec« z dne 30. oktobra je objavil na 9. strani naslednji članček pod zaglavjem »Olje iz tobaka«:

»Bolgarija in naša država, zemlji tobaka, poskušata pridobiti z novim načinom pridobivanja olje iz tobaka. Vsi so vedeli, da vsebuje tobakno seme olje, nikomur pa še doslej ni padlo v glavo, da bi začel stiskati iz tobaknega semena olje. Ko so radi nastalega položaja začeli v Bolgariji premišljevat, kako bi se dala še najti kakšna nova možnost za pridobivanje rastlinskega olja, so se ustavili pri tobaku. Zdrobili so na drobno tobakno seme in ga stiskali. Prvi začetki so bili kaj preprosti. Dobili so 30% olja. Tobakno olje uporabljajo v industrijske svrhe, primerno pa je tudi za izdelovanje margarine. V Bolgariji upajo na žetev, ki bi znašala 200 kg tobaknega semena na hektar. Če posade s tobakom 400.000 ha zemlje, bi pridelali na leto 8.000.000 kg tobaknega semena. Ako pridelajo iz tega samo 30% tobaknega olja, bi ga bilo vendar 2.400.000 litrov. Bolgarsko poljedelsko ministrstvo, kmečka gospodarska društva, zadruga in poljedelski strokovnjaki se živo zanimajo za novo tobakno olje. — Bolgarski poskusi so vzbudili zanimanje tudi pri nas v Jugoslaviji. Sedaj tudi pri nas proučujejo razne možnosti, kako bi dobili iz tobaknega semena čim več in čim boljše tobakno olje.«

Prebivalci Ptujškega polja daleč pred Bolgari in južnimi Srbi

Kakor znano, je bilo nekaj let po prevratu dovoljeno prebivalstvu Ptujškega polja, da je začelo po svojih razsežnih in rodovitnih njivah saditi tobak, ki je prav dobro uspeval. Kakor z lukom ali čebulo že od nekada so si bili naši Polanci prav kmalu na jasnem, kaj in kako je treba ravnati s sejanim ali presajenim tobakom, da bo dobro uspel in bo šel v denar. Neverjetno naglo so razumeli naši ljudje naglo proizvodnjo tobaka, ki bi bil donasal nekaterim delom štajerske lep denar, da ni finančno ministrstvo po nekaj letih sajenje tobaka pri nas iz neznanih vzrokov prepovedalo in je ta prepoved še danes v veljavi. Polanska tobakna polja je od prepovedi zavzel zopet blaženi luk in tega bogznaj koliko starega znanca pusti oblast Polancem, da ga sejejo, gojijo in prodajajo okrog po svetu.

kakor koli, Marija je vse bolj čutila, da Erikova slika prav tako vpliva nanjo, kakor je vplivala v začetku povznanstva. Njene misli so se ustavile pri dogodku, ko jo je bil Erik svaril in jo rotiti, naj skrivnosti ne razodene Aspletu. Poznejši dogodki so pokazali, da je bilo njegovo svarilo utemeljeno.

In zdaj? Kako zgovorno ji je opisal nevarnosti, ki baje prežijo nanjo. Brezdvomno: pot na Oblačno goro ni lahka. Toda Marija je že tudi druge gore preplezala, tako torej nima vzroka, da bi se bala opisanih nevarnosti. Zaklicala je meglom in jih vzpodbujala k hitrejši hoji.

Pokrajina se je spremenila. Na obeh straneh steze se je razprostiralo peščeno morje: začela se je puščava. Marija je že čutila v obeh bolečine in se je potila od vročine, dasi je bila šele na začetku pota. Tolažila se je s tem, da bo med skalami Oblačne gore bolj prijetno, ker bo zavarovana pred žgočimi sončnimi žarki. Sklenila je, da bo vkljub vsem težavam in naporom poiskala gorskega puščavnika.

Njene misli so se zdaj oklenile skrivnostnega samotarja. On gotovo pozna njeno zgodovino. In več ve o njeni družini kakor kdor koli. Dve sto dolarjev ji je poslal, kar ji je omogočilo to pot. Mož se gotovo zanima za usodo njene družine. Morda je celo v kaki zvezi z njo. Vse bolj se je poglabljala v te in podobne misli.

Marija je bila tako zamišljena, da je šele tedaj opazila jezdeca, ki se je nenadoma prikazal iz gozda, ko

Polanci pa so s tobakom pridobivali tudi obilno tobaknega semena, ki je po velikosti podobno makovemu, je brez posebnega okusa in vsebuje precej olja.

Koj v začetku pridelovanja tobaka na Ptujskem polju se je oglasil v uredništvu »Slov. gospodarja« v Mariboru letos v visoko starosti nad 80 let v Ptujju umrli upokojeni podpolkovnik g. Davorin Žunkovič. Prinesel je steklenico brezbarvnega in brezokusnega olja, o katerem nas je zagotovil, da ga je iztisnil iz tobaknega semena, ki je bilo pridelano na njivah v okolici Ptujja. Olje smo nekateri člani uredništva za rajnim ravnateljem Tiskarne sv. Cirila g. dr. Antonom Jerovškom poskusili na solati in nam je izborna teknilo. Bili smo mnenja, da je podobno makovemu olju in da bi se izplačalo, ako bi naši Polanci ne metali odvišnega tobaknega semena na ogenj, ampak bi ga uporabljali za pridelovanje jedilnega olja.

G. podpolkovnik Žunkovič je napisal za »Slovenskega gospodarja« kratko navodilo, kako se da na povsem enostaven način iztisniti iz tobaknega semena jedilno olje, ki prav nič ne zaostaja za bučnim ali oljčnim.

Kakor hitro so pridelovalci tobaka čitali Žunkovičevo razpravo, jo je marsikateri uresničil. »Slov. gospodar« je prejel nešteto priznanj in zahval, ker je opozoril Polance, da ni na tobačni rastlini žlahtno samo listje, ampak tudi drobno seme.

S prepovedjo sajenja tobaka je padlo v vođo tudi pridelovanje tobaknega olja.

»Slov. gospodar« je prvi opozoril Slovenijo na tobakno olje

Tokratno naše opozorilo na preteklost naj bi bila ugotovitev, da bolgarski poskusi s tobakovim semenom niso nič novega. Pridelovanje okusnega jedilnega olja iz tobaknega semena je razširilo po Ptujskem polju z objavo v »Slov. gospodarju« g. Žunkovič. Odkod pa je zajel g. podpolkovnik zamisel produkcije tobaknega olja, pa uredništvu »Slov. gospodarja« ni sporočil, ker ga v taisti z drugimi važnejšimi dogodki preplavljeni dobi tozadevno ni nikdo izpraševal.

Vsekakor pa si lahko »Slov. gospodar« lasti zaslugo, da je prvi v Sloveniji opozoril deželo, kako se da uporabiti na videz tolikanj neznatno tobakno seme za pridelovanje okusnega namiznega olja.

dejal prisotnim, ki so z napetostjo čakali njegove besede: »Čudno je to! Vedno sem mislil, da Afriko in njene skrivnosti temeljito poznam. A kakor vidim, sem se motil. Pravkar sem namreč ugotovil, da so tam tudi sloni, ki imajo umetne zobe!«

Čudna dežela. V notranji Mongoliji leži dežela Tajutov. Ruski raziskovalci, ki so pred kratkim prišli iz teh krajev, poročajo, da ne zavzema ženska nikjer druge na svetu tako nizkega družbenega položaja kakor tam. Prezir ženskega spola gre med Tajuti tako daleč, da se ženske ne smejo učiti niti govornice, niti temveč morajo uporabljati popolnoma drug, dosti skromnejši jezik. Če žensko zasadijo pri poskusu, da bi se nauči-

Po svetu

Molitve za mir. Na praznik Kristusa Kralja, 27. oktobra, je papež Pij XII. izdal okrožnico, v kateri opisuje svoja prizadevanja za mir pred izbruhom in po izbruhu vojne. Toda papežev posredovalni mirovni glas je žal zadušil žvenket orožja. Zato se sv. oče obrača za pomoč k Bogu. Da bodo njegove prošnje bolj učinkovite, naj se jim v popolnem soglasju pridružijo prošnje vernikov. To se je že zgodilo na povabilo papeževo meseca maja. Sv. oče iznova vabi vernike, naj z njegovimi molitvami vred priredijo javne molitve, in sicer zadnje nedeljo v novembru, 24. novembra. Molitveni dan bodi spremljan z deli pokore in duhovnega poboljšanja. To zahtevajo sedanje stiske in bodoče nevarnosti, hkrati pa tudi božja pravičnost in božje usmiljenje, katerega moramo zadostiti. Ker pa ni nič primernejšega, kar bi moglo ublažiti božje veličanstvo, kakor presveta Evharistija, bodo duhovniki to nedeljo s sv. očetom darovali sv. mašo za njegov vzvišeni mirovni namen. Namen pa je ta: »Naj bi po neizmerni vrednosti svete Evharistije, ki se bo na ta dan darovala Večnemu Očetu, vsak trenutek in na vseh krajih zemlje, bil izprošen večni mir za vse tiste, ki so umrli zaradi sedanje vojne: naj bi bili deležni božje tolažbe in milosti vsi pregnanci, begunci, oni, ki so razkropljeni in ki so v ujetništvu, in sploh vsi tisti, ki trpe in jokajo zaradi stiske, ki jo povzroča sedanja vojna; naj bi se slednjič potem, ko je vpostavljen pravičen red in ko se bodo duhovi zopet pomirili pod vplivom krščanske ljubezni, resničen mir združil in pobratil vse narode človeške družine in jim vrnil mirno življenje in blagostanje.«

Katoliška mladina Španije razvija prav živahno delavnost. Poleti je bil škofijski kongres katoliške mladine v Madridu. To je bil prvi kongres, odkar je bil Madrid osvobojen iz marksistično-komunističnih rok. Tudi pod komunistično strahovladno mladina povsem mirovala. Na kongresu je bilo priobčeno poročilo o tem, kako je katoliška mladina kljub boljševisškemu nasilstvu obiskovala zapore in

Narod ima siguren občutek za vse ono, kar je zdravilno. Ni le slučajno, da se ravno pri nas popije toliko bele kave. Naše gospodinjice jo vedó mojstrsko pripraviti. Naravno, s »Kofinsko« to vedno dobro uspe.

Kofinska
IZREDNO IZDATNA
KVALITETNA CIKORIJA

koncentracijska taborišča ter jetnikom pomagala v duhovnem in gmotnem oziru. Kongres je bil hkrati navdušena manifestacija za katoliško misijo Španije. Štiri stoletja je bila Španija prvoborniteljica katoliške vere, katero je ponesla v nove dele sveta. V 19. stoletju je pod vplivom framanstva to misijo izgubila. Vstajajoča katoliška Španija pa se je zopet začela zavedati svojega zgodovinskega katoliškega poslanstva. — V začetku septembra je španska katoliška mladinska organizacija priredila veliko romanje k narodnemu Marijine-mu svetišču v Saragossi. Iz vseh delov države, tudi iz najbolj oddaljenih, je prispelo na tisoče in tisoče mladeničev. Prišli so tudi zastopniki katoliške mladinske organizacije iz sosedne Portugalske. Manifestacija je bila navdušena pritrđitev katoliške mladine ideji borbenega in dejavnega katolicizma.

Kitajsko drevo »Tung« in bambus bi uspevala tudi pri nas

Izredno dragoceno je kitajsko drevo »Tung«, iz katerega se dobiva najdragocenejše industrijsko olje, ki se uporablja pri izdelavi najfinejših lakov, lioneejev in električnih izolatorjev.

Amerika je uvozila tega olja letno v višini 15.000.000 dolarjev. Čemu bi toliko denarja dajali tujini, so si mislili Američani. V par letih so zasadili okrog 20.000 ha zemljišča v državnih drevesnicah z drevesom »Tung«. Dre-

la moškega jezika, zapade smrti. Seveda se primeri, da mora moški ženski kaj povedati. Ker pa moškega, ki se je spozabil, takoj izženejo, se morajo posluževati drugih sredstev: z znaki izrazi željo drugemu moškemu in ženska, ki so ji ti znaki prav za prav namenjeni, jih mora ujeti z očesnimi koti in se jim seveda takoj pokoriti. Da bi kakšna ženska poskusila obrniti se do kakšnega moža, je tam nepojmljivo, ker niso za ta primer določili niti posebne kazni.

Največja jajca. Splošno menimo, da polaga med živečimi živalmi največja jajca noj. Toda že ob začetku tega stoletja so ugotovili, da so v japonskih vodah našli jajca nekega morskega volka, ki imajo 22 cm premera, medtem ko je

sta njegov konj in njen mezeg že skoraj trčila z glavami.

V prvem presenečenju je z vso silo napela vajeti in pridržala mezga. Nato je ostro pogledala jezdeca. Njen pogled sta vračali dve divji očesi. Spodnji del jezdečevega obraza je bil zavezan z rdečo ruto. Jezdec se je porogljivo smejal.

Marija je takoj spoznala pomen krinke in je naglo prišla za samokres, ki je visel ob sedlu. Ni vedela, kaj naj stori? Najraje bi brez besede jezdila dalje, a uvidela je, da bi bilo zanjo nevarno, če bi imela skrivnostnega jezdeca za seboj. Tako se je odločila, da bo poskušala razčistiti položaj.

Jezdec je mirno sedel na konju, ki je tolkel s kopitom po trdi skali. Marija še nikdar ni čutila takega nemira ko v teh trenutkih. Slutila je, da pojav skrivnostnega jezdeca ne pomeni dobrega. Dušila je nemir in na videz mirno vprašala:

»Kaj hočete?«

Neznanec je molčal. Marijo je molk še bolj vznemiril. Srce ji je začelo močno utripati. Ker ni hotela pokazati strahu, je zbrala moči in odločno vprašala:

»Zakaj ste si zakrili obraz? Pošten človek ne dela tega. Ste potepuh? Ali kaj hočete?«

Naglo je govorila. Medtem je stiskala ročaj samokresa. Niti za trenutek ne bi pomišljala, če bi se je neznanec hotel dotakniti.

Kratke tedenske novice

Ban dr. Natlačen je dne 4. novembra na svečan način izročil Družbi sv. Mohorja red svete Save I. stopnje.

Na jugoslovansko-italijanski meji pri Raketu bosta zamenjena italijanski poslanik v Atenah in grški poslanik v Rimu s poslaniškim osebjem. Šele sedaj so bile prekinjene diplomatske vezi med obema državama.

Italijansko vojno poročilo pravi, da se dve podmornici nista vrnili in ju je smatrati za izgubljeni. — Angleži pravijo, da so Italijani od začetka vojne do danes izgubili 29 podmornic.

Italijanski zunanji minister grof Ciano je napredoval v čin letalskega polkovnika pilota in je poveljeval letalskemu oddelku, ki je bombardiral 2. novembra Solun.

Mussolinijeva sinova Bruno in Vittorio vodita vsak svoj letalski oddelek pri zračnih napadih na grška mesta.

Prišel je čas, da začne angleška mornarica z veliko ofenzivo proti Italiji, menijo v odločilnih krogih Londona.

V preteklem tednu so Angleži bombardirali italijansko mesto Neapelj.

V Eoinuniji je 18 nemških divizij, pet nadaljnjih pride v kratkem.

Bivši romunski kralj Karel se je moral po sklepu španske vlade preseliti iz Sevilje v Madrid.

Madžarska bo nakovala za 60 milijonov pengov novcev iz železa, da bo prihranila na niklju.

Turčija je vpoklicala pod orožje 20 letnikov vseh tistih, ki doslej sploh še niso služili vojake.

Francoski frank je končno veljavno ločen od zlate podlage in obstoja njegovo pokritje izključno v delu narodne skupnosti.

Obramba angleškega Gibraltarja v Španiji je bila okrepljena s številnimi ogromnimi topovi, ki branijo dohod z morja in s kopnega. V primeru napada se bo gibraltarska posadka lahko dolgo in uspešno držala.

Ruski maršal Timošenko je uvedel v sovjetsko vojsko podčastnike: kaplare, podnarednike, narednike in narednike-vodnike. To vse radi večje discipline.

Iz Amerike zatrjujejo, da bo stavil Hitler v prihodnjih dneh pogoje za končanje sedanje vojne.

Volitev ameriškega predsednika bo v torek, dne 5. novembra. Kdo bo za naslednja štiri leta izvoljen, bo znano v teku srede.

Zedinjene ameriške države so pripravljene, da zasedejo francoske kolonije, čim bi začela francoska vlada v Vichyju sodelovati z Nemčijo ter Italijo.

Kanada razpolaga s tolikimi količinami žita, da lahko pokrije za tri leta vse potrebe v Veliki Britaniji.

Kitajske čete, ki so dobile nov podvig z dobavo opreme in orožja preko birmanske ceste, so prešle v napad in so prisilile Japonce, da so začeli nemudoma izpraznjevati južnokitajsko pokrajino Kwangsi, ki meji na Indokino. Že prej so Japonci pobegnili iz mesta Nanking, ki je bil sedež kitajske Japoncem prijazne vlade, kateri je bil na čelu umorjeni Vančevaj.

Jezdec še vedno ni odgovoril. Samo smejal se je. Marijo so prevzemali vse bolj neprijetni občutki. Spomnila se je na Erikovo in Garnettovo pripovedovanje o nevarnostih. Napovedi so se že začele uresničevati.

Tujec je nenadoma prenehal s smehom. Nekaj časa je nepremično strmel v Marijo, potem pa priliznjeno rekel:

»Vi ste dosti lepši, kakor sem si vas predstavljala!«

Marija je vzdrhtela ob teh besedah. Zdaj je bila prepričana, da ima opravka z lopovom. A še vedno je dušila strah in na videz pogumno velela:

»Pojdite s pota in me pustite mimo!«

Jezdec se ni zganil. Čez čas je s spremenjenim, resnično prijaznim glasom dejal:

»Ne bojte se me! Vidim, da ste drugačni, kakor sem mislil. Le jezdite mirno dalje. Jaz sem Nard!«

»Nard?« je zbegano vprašala Marija.

Njene misli so se zapletle. Ali ni že slišala o tem imenu v zvezi z nekimi strahotnimi dogodki? Napenjala je možgane, a se ni mogla spomniti nič gotovega.

Čez čas se je Nard spet oglasil:

»Le jezdite dalje! Za primer, da se bova spet srečala, si zapomnite, kar sem prej rekel: ne bojte se me! Mene se vam ni treba bati. Z Bogom!«

Po teh besedah je naravnal konja na rob steze in je počasi jezdil mimo Marije. Potem se je še enkrat obrnil

vesnice so dajale sadike okoliškim kmetom — farmarjem. Drevesa rastejo brez vsake posebne nege in ne podležejo pogubnemu delovanju škodljivcev, kajti vsi škodljivci, bodisi živalskega bodisi rastlinskega rodu, ki pridejo v dotiko z listjem ali plodom tega drevesa, poginejo od strupa, ki ga drevo vsebuje. Tako bi se morda dali porabiti produkti tega drevesa poleg gornjih koristi še v svrhu zatiranja rastlinskih škodljivcev živalskega in rastlinskega rodu. Že v tretjem letu začne drevo roditi in donša na hektar 1800 kg »tung-olja«. To je veliko, saj daje gumijevo seme le 170 kg, kikiriki 340 kg, laneno seme 255 kg olja na hektar. Z enega hektara se doseže dohodek v višini 700 dolarjev (okrog 38.000 din), in sicer ko nasad najbolj rodi, saj n. pr. že v prvem rodnem letu — to je v tretjem letu rasti — da Tung drevo nad 250 dolarjev (okrog 13.000 dinarjev) dohodkov na 1 ha.

Druge posebna močvirna in industrijska rastlina je žlahtna trska — žlahtni bambus. Francozi in Italijani so uspeli, da so jo udomačili na svoji zemlji.

Odveč je poudarjati mnogostransko uporabnost bambusovega lesa. Na Daljnem vzhodu grade iz njega ne samo pohištvo, ampak tudi hiše; evropski industrijski kemiki so pa dognali, da se od žlahtnega bambusa dobe lahko ogromne količine celuloze, ki s svojimi kakovostnimi lastnostmi prekaša vse ostale vrste celuloze. Z enega hektara močvirnega zemljišča, zasajenega s plemenitim bambusom, se lahko po računih priznanih strokovnjakov dobi okrog 70.000 kg lesa, odnosno okrog 10.000 kg celuloze.

V Severni Italiji so zasajene ogromne močvirne površine zemlje z bambusom.

V naši državi je še vedno nad 40.000 ha močvirne zemlje, ki bi se odlično lahko preuredila in izkoristila za gojenje tako plemenitega bambusa kakor Tung drevesa. Tu prihajajo posebno v poštev močvirni predeli v Primorju in južni Srbiji. Zasebna pobuda pa tu ne bo mogla dosti narediti. Država, odnosno banovine lahko store več in je potrebno, da čimprej začne s tem delom v širšem obsegu. Ves v to delo naložen denar bi se v najkrajšem času obrestoval in bi letno donášal stalne dohodke, seveda pod pogojem, da se z delom pristopi odločno in po načrtu.

Potreba po reguliranju nekaterih močvirnih predelov pri nas se vsiljuje že iz zdravstvenih razlogov. Tu je leglo malarije, ki onesposablja za plodonosno delo cele pokrajine naše širne domovine. Z ozirom na uničujoče delovanje Tung drevesa na vse škodljivce vobče ni dvoma, da bi se s sajenjem teh dreves v toplih krajih dosegli izredni uspehi na polju pobijanja malarije, poleg velike denarne koristi, ki bi

Katoličani smo samo toliko v premoči, kolikor je v premoči naš katoliški tisk!

jo kultura te rastline prinesla državni blagajni s predelavo plodov v olje.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Nad devetdesetletni ženici umrli v St. Janžu na Dravskem polju. Turobno so zapeli zvonovi in naznanili prežalostno vest, da nas je zapustila in šla k Njemu, kateremu v čast je zadnja leta toliko žrtvovala in dala njegovo hišo, cerkev, v Sv. Marjeti okrasiti z novimi pozlačenimi svečniki, po plačilo za vse dobro svojega življenja. Zapustila nas je naša najstarejša faranka Terezija Veis iz Sv. Marjete in šla za svojim pred 18 leti umrlim možem v večnost. Dosegla je lepo in častljivo starost 94 let. Bila je vsa zadnja leta velika reva. Zapustil jo je vid. Popolnoma slepa je le redkokrat imela priliko sprejeti Jezusa, a ga je ob vsaki dani ji priliki sprejela z največjo pobožnostjo v svoje srce. Darovala je veliko za cerkev, misijone in reveže. Bog ji njena dobra dela obilo poplačaj! — Komaj je mati zemlja zakrila truplo rajne Veis, že so nas zvonovi 19. oktobra znova opozorili, da na svetu vse mine. Tokrat nas je zapustila zadnja naša nad 90 let stara babica in faranka Marija Pavejo, preužitkarica iz

Industrija lakov in lionjev bi se pri nas v znatni meri dvignila, pa tudi industrija umetnih vlaken bi dobila sigurno podlago, da se v državi razvije. Vse to bi imelo izreden vpliv tako na zaposlenje prebivalstva kakor na značaj in delavnost naše trgovine.

Sv. Janža, v svojem 95. letu. Rajna je bila skrbna gospodinja in verna katoličanka, zato upamo, da zdaj uživa pri Vsemogočnem zasluženno plačilo. — Po obeh rajnih žalujočim ostalim izrekamo sožalje!

Smrt družabnega moža. Vsemogočni je poklical iz te solzne doline tja, kjer je večna pomlad, komaj 42 letnega Andreja Kirbiša iz Trniča na Dravskem polju. Dokončal je to zemljsko gorje. Ni videl na zadnji poti svojih prijateljev, ni čul joka svojih dragih domačih. Prezgodaj nas je zapustil! Težko ga bomo pogrešali. Pokojni je bil zelo družaben vaščan. Upamo, da mu bo Bog stotero poplačal vsa dobra dela in mu dal večni mir. — Prizadetim naše sožalje!

Hči umrla pri mrtvaškem odru matere. Prav žalosten dogodek smo doživeli pretekli teden pri Sv. Rupertu v Slov. goricah. Umrila je ugledna posestnica iz Selca Barbara Čuček v 70. letu starosti. Zapustila je bolnega ruperškega korenjaka, naprednega in uglednega gospodarja,

Italijanski padalci hitijo proti letalom, ki jih bodo odpeljala na bojišče

v sedlu in pomahal z roko. Toda spregovoril ni več in si tudi obraza ni odkril.

Marije tujčeve besede niso pomirile. Prepričana je bila, da to srečanje ni bilo slučajno. Najbrž jo je jezdec že dalje časa opazoval iz gozda in s tem nenadnim pojavom jo je najbrž hotel ustrašiti.

Na razbojnika ni bila mislila. To, kar ima s seboj, je tako beraško, da ne more mikati postopačev. Dozdaj še ni slišala in čitala o kakih napadih, ki bi se bili izvršili v tem kraju. Da se potikajo tu živinski tatovi, za to je vedela, a teh njeni megi ne bodo zamikali.

Nard? Nardov je mnogo. Morda je bil kak covboj, ki se mu je hotelo šale. Ozrla se je nazaj, a jezdec je ni videla. Nato je tudi ona nadaljevala pot.

Čez nekaj časa je pritegnilo Marijino pozornost nase veliko ograjeno dvorišče, v katerem je kakih sto konj hrzalo in poskakovalo. Med krdeli konj je Marija opazila več jezdecov. Napenjala je oči, a spoznati jih ni mogla.

Jezdci, ki jih je Marija videla, so bili: Erik, njegova covboja Slim in Noel ter konjski trgovec Collado.

Erik in Collado sta se pravkar pogodila za konje.

»Tako, zdaj je vse v redu!« je dejal trgovec. »Konje boste privedli v Goldfield. Moji ljudje bodo čakali pri železniški postaji.«

»Dobro!« je odvrnil Erik. »Konje ...«

Ni nadaljeval. Medtem je namreč zagledal samotno

popotnico, ki je jezdila po stezi in besede so mu zamrle na ustnicah.

Čez čas je vprašal Noela, ne da bi pri tem odmaknil oči od popotnice:

»Noel, vidiš tisto žensko, ki jezdi na mezgu?«
»Vidim. To je tista dama iz Garnettove gostilne.«
Collado, ki je bil nekoliko naglušen, ni vedel, o čem sta se razgovarjala.

»Torej je vse v redu?« je vprašal.
Erik se je šele zdaj spet obrnil k trgovcu.

»Žal mi je,« je odvrnil počasi, »zelo mi je žal, toda jaz ne morem odvesti konj v Goldfield. Vaši možje morajo priti sem ponje.«

»Nemogoče!« je živahno odgovoril trgovec. »Kako to, da ste se premislili? Saj sva se prej dogovorila! Od te strani vas še nisem poznal, čeprav se poznavam že od tistega časa, ko ste začeli s konjerejo.«

»Žal mi je,« je odgovoril Erik, »toda konj res ne morem odvesti v Goldfield.«

Trgovec je začel tarnati. Obljubil je, da bo primaknil tisoč dolarjev. Erik se za vse to ni zmenil. Spet se je obrnil k Noelu in mu rekel:

»Noel, povej Slimu, naj takoj jezdi v mesto in tam nakupi živež. Tudi na strelivo naj ne pozabi! Vse naj naloži na tovrstne konje in naj hitro prijezdi za nama.«

»Vse bom uredil,« je odgovoril Noel, bodoči mož Erikove sestre.

premer nojevih jajc le 15,5 cm. Pri tem je upoštevati, da so bili ti morski volkovi v prejšnjih dobah, kakor kažejo sledovi v morskem blatu, še dosti večji nego danes, ko dosega »samo« 20 metrov dolžine. Njih jajca so bila tedaj tudi primerno večja. Jajca madagaskarskega noja, ki je izumrl v 17. stoletju, a so se ohranila do danes, merijo v dolžino 34 cm, v širino 22 cm. Tudi jajca novozelandskega noja, ki je izumrl ob začetku 19. stoletja, so merila v dolžino do 30 cm, v širino 20 cm. Bila so Maorcem najljubša jed.

Rusija bo pridobivala kavčuk doma. V zadnjem času so na ozemlju Sovjetske zveze preiskovali rastline, ki vsebujejo kavčuk. Učenjakom se je posrečilo odkriti novo

Kar morem danes storiti, kot praktičen človek ne bom odlagal na jutri! To pravilo mi veljaj tudi pri plačevanju naročnine za »Slovenskega gospodarja«.

priljubljenega in pravičnega lovca ter vzornega očeta osmih otrok, ki so pa vsi lepo preokrbljeni. Sin Lojze je ugleden trgovec v domači vasi. Pretresljiv je naslednji dogodek: hčerka Ottilija je prišla kropit rajno mamico. Komaj je pokleknila pred mrtvaški oder, je omahnila in umrla. Srce ni preneslo prevelike žalosti. Sedaj skupaj počivata in čakata na nas, ki pridemo za njima. Sladak jima pokoj, katerega na tem svetu ni poznala ne ena, ne druga! Vsem prizadetim naše sožalje!

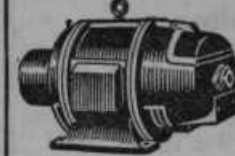
Smrt dobrega očeta. Umri je mož, kakršnih je malo. V starosti 86 let se je poslovil od svoje družine Martin Kutnjak, posestnik v Grabrovniku. Bil je znan daleč naokrog, ker je bil 39 let cerkovnik v Razkrižju pri Ljutomeru. Po tem dolgem službovanju se je preselil na svoje posestvo v Grabrovnik in se posvetil obdelovanju in oskrbovanju svojega novega posestva. Njegovo delo je pokazalo kmalu uspeh, kajti v par letih so na novo obdelane njive rodile in v polni meri plačale trud umnemu gospodarju. Bil je vseskozi veren in narodno zaveden mož, kar pričajo mnogi katoliški časopisi, listi in knjige, ki jih je čital, ter njegove pobožne in vesele pesmi, kar jih je zložil. Napisal je tudi zgodovino razkrižke cerkve.

Rajni je bil naročnik »Slov. gospodarja«, in sicer prvi v tem kraju. Otroke je vzgojil v strogo verskem in narodnem duhu. Bolehal je že več let in je strašno trpel, toda božja poslanka smrt ga je rešila zemakega trpljenja. Imel je lepo, mirno življenje, prav takšna je bila tudi smrt. Predobrega očeta je spremilo na zadnji zemski poti zelo veliko znancev ter prijateljev. Naj počiva v miru — žalujočim pa naše sožalje!

Sirteljica krščanskih listov umrla pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Tužno so zapeli zvonovi in naznanjali, da se je zopet ena duša preselila v večnost, in to je bila dobra krščanska mati Apolonija Herga, stara 57 let. Bila je mati že doraslih šestero otrok, katere je vzgojila vse v krščanskem duhu. Vsak prvi petek in nedeljo, ko so imele matere in žene skupno sv. obhajilo, je bila poleg. Z vso vneto je širila krščanske liste in jih tudi delila, ker je bila žena pismonoše. Rajna je bila povsod priljubljena, kar je pokazal njen pogreb. Zbrala se je velika množica ljudi, kakor že dolgo ne, od blizu in daleč, da je posodila rajni zadnjo pot. Domači g. župnik je v lepih besedah opisal njeno vzorno krščansko življenje. Čeprav so otroci deloma razkropljeni po svetu, so se ta dan vsi zbrali in s solznimi očmi gledali v prerani grob svoje ljube in drage mamice. Najstarejši sin je duhovnik cistercijan v Stični na Dolenjskem. Blaga pokojnica naj uživa pri Bogu večno plačilo — možu in otrokom pa izrekamo sožalje!

Smrt skrbne gospodinjice pri Sv. Andražu v Hakožah. V Gospodu je zaspala skrbna gospodinja Barbara Hvalec iz Vel. Okiča. Po

DOBAVLJA- POPRAVLJA

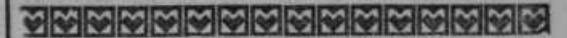

motore
in vse vrste električnih strojev
Domača tovarna
RUDOLF PASPA
Zagreb, Koturaška 69

smrti svojega dobrega moža Valentina je sama s svojo družino vestno obdelovala svoje obširno posestvo. V zakonu otrok ni imela, zato sta s svojim možem posestvo izročila rejenkam, že pokojni Ivani in Kristini Čuješ. Pokojna je iskala zdravja v bolnišnici, kjer je bila tudi operirana, naposled je pa podlegla zavratni jetiki. Pokopali smo jo 24. oktobra. Blagopokojni naj sveti nebeska luč — preostalim pa naše sožalje!

Smrt Marijine družbenke. Dne 25. oktobra se je nenadoma razširila vest, da se je poslovila od nas pridna in poštena Marijina družbenka, komaj 29 letna Trezika Podgorelec iz Zvaba, župnija Sv. Tomaž pri Ormožu. Pogreb pokojne se je vršil v nedeljo popoldne, 27. oktobra, ob veliki udeležbi ljudstva. — Tebi, draga Trezika, želimo, da počivaš sladko in večna luč naj Ti sveti — očetu, več let bolni mamici, bratu, sestri ter rodbini pa naše sožalje!

Smrt dobre in verne gospodinjice. V šmarjeti pri Celju je umrla dobra in verna gospodinja Marjeta Črepinšek, katero smo pokopali na pokopališču v Vojniku dne 31. oktobra. Pokojna je bila dolgoletna naročnica »Slov. gospodarja«, »Nedelje«, odkar izhaja, in drugih katoliških listov. Dobra krščanska žena je dočakala 77 let starosti. Pokojni naj sveti večna luč — preostalim pa naše sožalje!

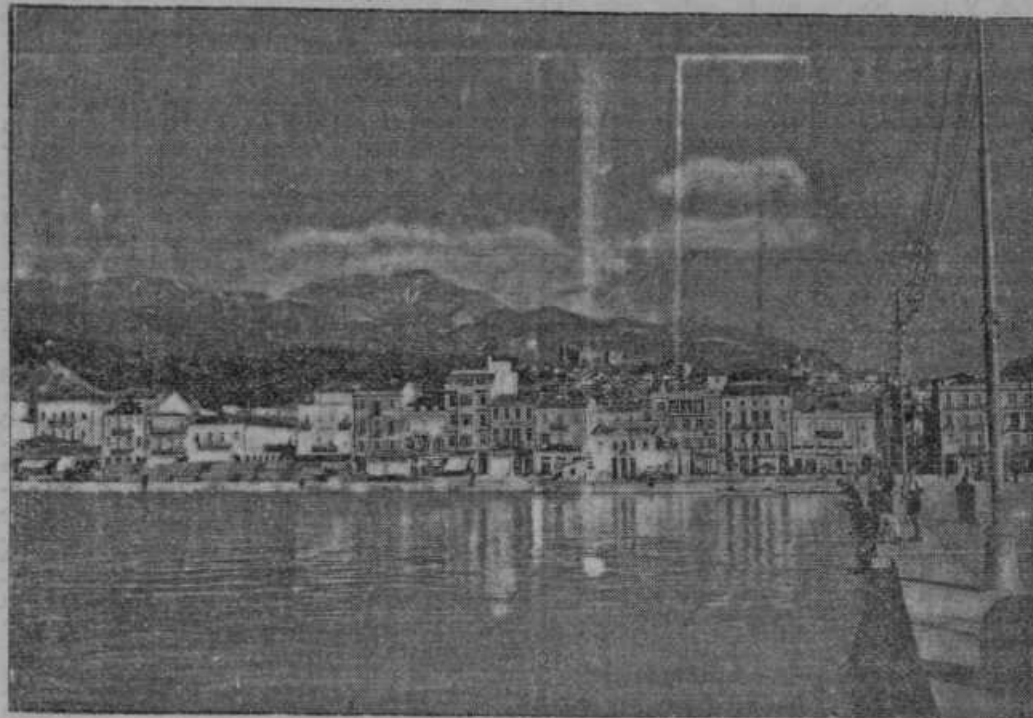
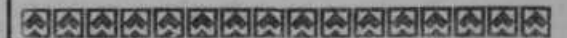

Vsi, ki potujete, ne pozabite na novi vozni red

veljaven od 28. okt. 1940

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj

Grško pristanišče Patras so Italijani te dni hudo bombardirali iz zraka

vrsto rastline, ki raste ob vodah in jo imenujejo kendir. Ta rastlina raste v glavnem v kavkaškem ozemlju. Analiza je dooznala, da bi mogla ta rastlina dajati 16 odst. kavčuka. Če se bodo poskusi posrečili, bo Rusija v bodočnosti tudi kavčuk lahko pridobivala doma in se bo osvobodila od uvoza tega predmeta iz prekomorskih dežel.

Steklo in aluminij — gradbeni material. Dva italijanska stavbenika sta za rimsko svetovno razstavo leta 1942. izdelala načrt svojevrstnega zabavišča. To bo zgradba iz stekla in aluminija. Imela bo obliko kocke. Iz notranjosti bo imel obiskovalec na vse strani razgled na okolico, a ponoči bodo posebni svetlobni učinki spreminili zgradbo v velik, bil-

Slim je bil na drugem koncu dvorišča. Noel je naglo odjezdil k njemu in mu sporočil Erikovo naročilo. Nato se je vrnil.

Collado si je medtem na vse načine prizadeval, da bi Erika pregovoril, a ta je ostal trd. Ko se je Noel vrnil, se je obrnil k njemu s prošnjo, naj prigovarja svojemu gospodarju. Noel se je nasmehnil in mu odgovoril:

»Prej bodo vam peruti zrasle, kakor pa bi Erik, da' rekel, če je že enkrat izgovoril, ne'. Vse prizadevanje je bob ob steno.«

»A zakaj ta komedija? Vedno je šlo vse v redu in tudi zdaj nima vzroka za izjemo,« je živahno govoril trgovec.

Nato je pogledal Erika, ki je strmel proti stezi. Tudi on je pogledal v tisto smer. Ko je zagledal popotnico na mezu, je zaslutil, da mu je ta ženska pokvarila kupčijo.

Utihnil je. Računal je, koliko ga bo stala ta ženska. Škodo bo seveda moral trpeti Erik. Končno pa je vseeno, ali bodo njegovi ali Erikovi ljudje odvedli konje v Goldfield. V tem trenutku se je spomnil Narda in prebledel. Nagnil se je proti Eriku in ga zgrabil za roko.

»Gospod Folkman,« je skoraj zavpil, »od danes naprej so med nama pretrgane vse kupčijske zveze. Niti enega konja ne bom več kupil od vas. Prisegam pri...«

Erik ga je hladno pogledal in ga prekinil.

»Nikar ne prisegajte, ker tudi to ne bo zaleglo. Za danes pač velja, da konj ne bomo mi odvedli do železniške postaje, drugič pa bo spet drugače.«

Collado se ni mogel pomiriti. Misel na Narda mu ni hotela iz glave in se mu je zdelo, da so konji že izgubljeni. Še enkrat je poskusil srečo. Skoraj proseče je dejal:

»Erik, ne pustite me na cedilu! Niste slišali, da se Nard potika po okolici?«

Mladenič je začudeno pogledal in prikimal ko človek, ki mu je pogodu, kar je slišal.

»Tako? Nard se potika tu?«

»Da! Vse mesto govori o tem. Z nekaj možmi se je ločil od Orlogove tolpe. Ali je k temu potrebna še razlaga?«

»Ne!« je mirno odgovoril Erik. »In kod hodi ta lopov?«

»Pravijo, da je odšel proti Oblačni gori. Toda to je samo zvijača. Po mojih konjih se mu cedijo sline. In moji ljudje?... Kaj vam naj rečem o njih? Mehikanci, južnjaki, polkrvneži so... Če bodo zagledali Narda, se bodo razpršili na vse strani, še preden bo počil strel. Morda pa so celo z njim v zvezi? Dogodki dajo to slutiti. Ali se je že našla priča, ki bi Narda razkrinkala kot živinskega tatu? Samo en človek je, ki se ne trese pred njim — vi, Erik, vi in vaši fantje si upate, postaviti se po robu temu Nardu. Ali naj še več povem?«

Dopisi

Meziška dolina

Sv. Daniel pri Prevaljah. Dne 27. oktobra sta stopila v sveti zakon Anton Kotnik in Marija Drug, p. d. Novakova. Ob priliki ženitovanja je nabral ženinov oče za srečo ženina in neveste 60 din za katoliške misijone. Bog plačaj vsem!

Pohorje

Sv. Primož na Pohorju. Dne 28. oktobra je bil v domači župni cerkvi poročen naš g. šolski upravitelj Bogomir Zorko z gđno Anico Ladinek, hčerko ugledne tukajšnje obitelji Ladinekove. Pri gostiji, katere so se udeležili ožji sorodniki in prijatelji obeh poročencev, se je nabralo 180 din za »Slovensko stražo«. Govorilo se je mnogo lepih, dobro premišljenih čestitk in voščil. Bog daj, da bi se vse te dobro hoteče besede izpolnile! Bilo srečno!

Fram. Letošnji pridelki nas niso zadovoljili. Predvsem se pa bojimo zime, ker se ne moremo oskrbeti z drvmi, in to radi slabe ceste iz Koplivnika do k. obč. Planica. Pohorci imajo drv, da jim gnijejo po gozdovih in bi jih zelo radi prodali, pa je dovoz radi slabe ceste nemogoč. Okrajni cestni odbor je že pred dvema letoma obljubil napravo nove banovinske ceste, pa do danes še ni nič. Framčani lepo prosimo, da nam okrajni cestni odbor ceste od Koplivnika naprej začne graditi, da bomo vsaj drva dobili in se bomo pozimi lahko grelj, če si bomo morali pri hrani radi slabe letine pritrgovati.

Dravsko polje

Sv. Janž na Dravskem polju. Nedeljska zbirka za obmejne reveže in njih otroke kaže sledečo sliko: Fantovski odsek je nabral 42 din, Dekliški kroček pa 50 din. Skupaj 92 din. Darovalcem Bog plačaj! — Na sedmimi rajnega Kirbiš Andreja se je nabralo za obmejne Slovence 50 din. Najlepša hvala vsem darovalcem!

Cirkovec. Domovinski dan na praznik Kristusa Kralja, združen z otvoritvijo povečane prosvetne dvorane, se je vkljub slabemu vremenu nadvse lepo obnesel. Dvorana je bila dopoldne in popoldne nabito polna. Govornika g. dr. Jeraj in g. Kotnik sta nam navdušeno govorila o ljubezni do domovine, peveci so dovršeno zapeli več domoljubnih pesmi, igralci pa so na novem odru v splošno zadovoljnost igrali Finžgarjevo igro »Divji lovec«. Dan nam bo ostal v najlepšem spominu. Na splošno zahteva bomo igro »Divji lovec« v nedeljo, dne 10. novembra, po večernicah ponovili in ste za takrat predvsem sosedje lepo povabljeni!

Pljuško polje

Ormož. (Blagoslovitev novega prosvetnega doma.) Pri nas bo v nedeljo, 10. novembra, otvoritev in blagoslovitev novega prosvetnega doma. Prireditelj bo popoldanska z začetkom ob 14, ko bo cerkveno opravilo. Povabljeni so številni častni gostje. Skoraj dve leti je že minulo, ko so za pepe prve lopate na stavbišču nasproti župne cer-

kva, z velikim navdušenjem in optimizmom je šla vsa župnija, mladi in stari, na delo. Saj ni bilo niti dinarja, ki bi bil vnaprej zbran v ta namen. Toda volja in požrtvovalnost za skupno delo je storila svoje. Nad 110.000 din so zbrali župljani v gotovini in nad 100.000 din znaša vrednost doma zbranega gradbenega materiala, vožen in dela. Največja zasluga, da dom stoji, gre gradbenemu odboru, ki je, sestavljen iz predstavnikov vse župnije, s svojo složnostjo, čutom za skupnost in požrtvovalnost v resnici zgradbo omogočil in dovršil. Sedaj dom stoji, dovršen, lep in prostoren, v ponos vsej župniji, ki ga je zgradila, ter v vzpodbudo mladini iz ormoške župnije in vsega okraja. Mladina, izkaži se vredno svojega doma! Vse prijatelje naše prosvete vabimo k blagoslovitvi!

Slovenske gorice

St. Ilj v Slov. goricah. Dne 24. oktobra se je poslovila od nas naša prijubljena članica Anica Gorink. Stiri leta je redno prihajala v Dekliški kroček. Pri poslovnem večeru smo ji članice darovale šopek cvetlic ter se ji zahvalile z lepimi besedami. Poročila se je z Ivanom Cvilak. Mladoporočencema želimo mnogo božjega blagoslova! — Fantovski odsek in Dekliški kroček bosta priredila 1. decembra lepo akademijo, 8. decembra pa igro »Miklavž prihaja«.

Sv. Anton v Slov. goricah. Nekaj tednov je bival med nami naš rojak upokojeni kapetan g. Franjo Toš. V tem času je položil zadnji izpit na pravni fakulteti v Zagrebu. Sicer vesten v svoji težki vojaški službi v Celju, je vendar uporabil ves svoj prosti čas za študij. Ker je dovršil kot mlad dijak trgovsko akademijo, je hotel imeti še gimnazijsko maturo. Po maturi se je lotil takoj pravnega študija in ga je v oktobru dovršil. Ker se namerava naseliti v Ljubljani in še nadaljevati študij, so mu Celjani napisali laskavo pohvalo v slovo. Iskreno mu čestitamo tudi njegovi rojaki, se veselimo njegovih uspehov in smo ponosni nanj, ker nam je njegovo delovanje v čast. Želimo mu vso srečo na njegovi nadaljnji življenjski poti, posebno, da bo tudi v bodoče tako odločen v katoliških vrstah.

Ljutomer. Praznik Kristusa Kralja smo obhajali nadvse slovesno. Fantje in dekleta so imeli ob 9 zborni sv. mašo, med katero so vsi pristopili k mizi Gospodovi. Popoldne pa so imeli akademijo v katoliškem domu. Na sporedu so bile simbolične vaje in predavanje o kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani. Predavanje so poživilje skioptične slike. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba zelo zadovoljiva. Praznik Vseh svetnikov pa smo obhajali bolj žalostno. Vreme je slabo in blato veliko, tako da na novo preurejeno pokopališče ne pride do izraza. Grobovi so bili lepo okrašeni z belim snegom, v katerem so brlele lučke in svetile v spomin rajnih.

Dobre čase ustvarijo samo dobri ljudje. Dobri ljudi ustvari dober tisk!

Slovenska Krajina

Štrom Prekmurja. Bivši urednik »Novine« in škofov kaplan g. Camplin Ivan se nahaja na trimesečnem bolezenskem dopustu. Želimo mu skorajšnjega okrevanja! — Na višji pedagoški šoli v Zagrebu je te dni diplomirala iz risarsko-tehnične skupine bivša nedeljska učiteljica gđ. Robnik Ema. Čestitamo! — Na filozofskem oddelku vseučilišča v Ljubljani je iz matematične skupine diplomiral g. Kūčan Ernest, doma iz Andrejcev. — Premeščeni so bili naslednji učitelji in učiteljice: Haler Alojzija iz Nove Cerkeve v Petišovce, Terak Sabina iz Predanovcev v Flkince, Vrečko Miroslav iz Pečarovec v Nedelico. — Na prog. Maribor—M. Sobota je začel 1. novembra obratovati mariborski mestni avtobus poleg dosedanje vožnje tudi zjutraj z odhodom iz Maribora ob 6.15 ter prihodom v Soboto ob 8.45 ter z odhodom iz M. Sobote ob 11.45 in prihodom v Maribor ob 13.45. Nedeljski promet ostane takšen, kot je bil doslej. S tem se je izpolnila želja Prekmurcev in prebivalstva sosednih Slovenskih gorik.

Bakovci. Pred dnevi so neznani zlikovci odnesli iz čebelnjaka posestnika Jančar Franca tri panje, jih na bližnjem travniku odprli ter pobrali iz njih vse satovje z medom, s čimer so Jančarju prizadejali okrog 700 din škode. — Isto noč so zmanjkali posestniku Lukaču trije piščanci, ki jih je dolgoprstnež naslednji dan hotel spraviti v denar, zato so mu prišli na sled. Fant je še mlajši mladoletnik in ga je k dejanju pripravil neki 18 letni tovariš. Potrebno bi bilo brezovo olje!

Beltinci. Dne 24. oktobra je bil pri nas plemenski sejem za bike, ki je prav dobro uspel. Zastopnik banske uprave g. svetnik Oblak je izjavil, da mi že prav nič ne zaostajamo za takimi sejmi v hrvatski banovini. Najlepšo žival je prignal neki posestnik iz Brezovice.

Gomilici. Pretekli teden se je pri nas zgodil dogodek, ki je dal povod mnogim govoricam. Neki turniški trgovec je namreč pri nas kupil 550 kg prosa. Ker ga isti dan še ni mogel odpeljati, so ga čez noč pustili na gumnu. Ponj je prišel naslednje jutro, toda na njegovo veliko presenečenje prosa ni bilo tam. Bilo je ukradeno. Stvar so koj vzeli v roke orožniki, ki so prosu kmalu našli pri R. M. Da bi zadevo zakrili, so trgovčeve vreče spravili na šator. Kolikor je preiskava doslej dognala, sta pri tatvini bila udeležena dva fanta, en moški in neka ženska.

Turnišče. Naša hranilnica in posojilnica se je 25. oktobra preselila iz dosedanjih prostorov v nove, v farno-prosvetnem domu. — Nedavno je bil odlikovan z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje naš gospod dekan Ivan Jerič. G. dekan si je pridobil mnogo zaslug pri ureditvi cerkveno-državnih odnosov v Prekmurju, zato si je visoko odlikovanje, h kateremu mu iskreno čestitamo, vsekakor zaslužil. — Naši mlatinčarji se še ne spominjajo, da bi jim pri mladih sneg pokrili mlatinčni stroj. Še sedaj le na polju mnogo ajde in prosa, ki čaka lepega vremena, da se posuši in potem zmlati. — Praznik Vseh svetnikov smo letos prav lepo proslavili. G. dekan je naredil zelo primerno gesto s tem, da je pobožnosti na pokopališču opravil že takoj po četrti uri, kajti sedaj ni bilo treba poslušati čudnih glasov iz bližnje go-

»Ne, Collado!« je odvrnil Erik. »Vse mi je jasno.«
»Slišal sem, da imate z Nardom neki obračun in si želite, da bi se srečala.«

»Da!« je kratko odvrnil Erik.
»Boste torej šli s konji v Goldfield?«
»Ne! Ne mučite se s prigovarjanjem; že prej sem rekel ne in pri tem ostanem.«

»Grozno!« je zmajal z glavo trgovec.
Čez čas se je spet obrnil k Eriku in mu rekel:
»Gospod Folkman, za Nardov naslednji zločin boste vi odgovorni. Ali se zavedate tega?«

»Da, v polni meri!«
Erik je še vedno strmel na stezo proti severu, dasi je popotnica že izginila v daljavi za oblakom prahu.

Trgovec je še vedno tarnal.
»Ne morez priti do konca z vami. Toda eno rečem: če Nard ukrade konje pred prihodom v Goldfield, mi boste poplačali škodo. Pristanete na to?«

»Pristanem. Do zadnjega dolarja vam bom poravnal škodo, toda samo v primeru, če Nard ukrade konje. Ste zadovoljni s tem?«

»Zadovoljen,« je prikimal trgovec.
Nato se je obrnil k Noelu.

»Ali si slišal, Noel?«
Pri tem je hotel fantu potisniti v roko nekaj bankovcev. Noel jih ni sprejel. S kazalcem se je dotaknil klobuka in je odvrnil:

»Da, slišal sem in bom priča.«

»Potem je vse v redu!« je zagodel Collado in si je morda že stotič obrisal pot s čela z velikim pisanim robcem. »Zdaj bom miren, ker vem, da vi Narda preganjate. Ali je tako, Erik?«

»Morda!« je kratko odgovoril Erik in je močno stisnil trgovčevu desnico. »Srečno pot, Collado! In jeseni na svidenje!«

»Na svidenje, na svidenje, Erik! Dobro opravite!« Erik se je obrnil k Noelu.

»Pojdiva! Škoda vsakega trenutka. Do Slimovega povratka bova nekoliko preiskala okolico. Upam, da bo prinesel dovolj streliva.«

»Gotovo,« je odvrnil Noel. »Saj ve, da nas čaka trda borba.«

Fant je pri tem z dopađenjem gledal novo puško, ki je visela ob Erikovem sedlu.

Collado je odjezdil. Ko je bil že precej daleč, se je ozrl nazaj in zamrmral polglasno:

»Žal bi mi ga bilo, res žal...«

Na Erika je mislil in na posledice, ki bi mogle zanj nastati v borbi z Nardovo tolpo.

»Kam bova zavila?« je vprašal Noel in je gledal za odhajajočim Colladom, ki je radi debelosti nerodno sedel na konju.

»kako se dragulj. Prilije bo pa veliko, nad akvarij (z vodo napolnjen prostor za ribe) postavljeno stekleno plešišče. Od spodaj bo žarela mnogobarbna luč, ki bo čarobno osvetljevala tudi vodna bitja v akvariju.

Sueške želnice ne prinašajo več dobička. Med drugimi vojnimi žrtvami je tudi društvo Sueškega prekopa. Delnice tega društva so v mirnih časih donšale velike dobičke, ker so mnogo zaslužili s pobiranjem pristojbin od prevoza ladij, ki so plule skozi Sueški prekop. Ker je sedaj zelo slab promet, oziroma skoraj popolnoma ustavljen, tudi dobička ni več. Pa ne samo to. Društvo je celo moralo odpustiti večje število delavcev in uradnikov.

(Dalje sledi)